

Biiroo Barnootaa Bulchiinsa Magaalaa Finfinnee Waajjira Barnoota Kutaa Magaalaa Qiirqoos

Karoora Kabaja Ayyaana Guyyaa Saboota, Sablammootaa fi Ummattoota Itiyoophiyaa 21ffaa

Mata Duree: “Itiyoophiyaa Qaroomte Daneessummaadhaan Miidhagdee Mariidhaan Jabaatte”

Onkoloolessa 2019 A.L.I

1. Seensa

Biiroon Barnootaa Bulchiinsa Magaalaa Finfinnee guyyaa Heerri Mootummaa FDRI itti raggaasifame, jechuunis Sadaasa 29 bara 1987 L.H., seenaa biyya keenyaa keessatti garaagarummaa simachuudhaan mirgi saboota, sablammootaa fi ummattoota Itiyoophiyaa mirkanaa'e heera mootummaa itti kenname waan ta'eef, guyyaan Sadaasa 29 "Guyyaa Saboota, Sablammootaa fi Ummattoota Itiyoophiyaa!" jedhamee sagantaalee adda addaatiin akka kabajamu murtaa'uu beekama. Madda murtee kanaa Heera Mootummaa FDRI yoo ta'u, kaayyoon isaa ammoo garaagarummaa simachuu fi tokkummaa biyyaalessaa dimokraatawaa mirkaneessuu irratti kabajni ayyaanichaa faayidaa guddaa kan qabu ta'uu fi ayyaanichi heera mootummaa irratti kan hundaa'e ta'uu agarsiisuu dha.

Bu'aa qabatamaa kabaja ayyaanichaa yeroo ilaallu, Guyyaan Saboota, Sablammootaa fi Ummattoota Itiyoophiyaa hanga ammaatti kabajamaa tureen saboonni, sablammoonni fi ummattoonni biyya keenyaa hundi aadaa isaanii beeksisuuf carraa wal-qixa uumeera. Dabalataanis, fuula duratti haqa, bilisummaa fi sirna dimokraasii kabachiisuu fi mirkaneessuuf cimanii waliin akka hojjetan, tokkummaan saboota hedduu obbolummaa irratti hundaa'e akka jabaatee fi hundee akka gadi fageeffatu, sirni federaalaa keenyaa, bulchiinsi garaagarummaa fi ijaarsi aadaa dimokraasii akka guddatuu fi jabaatu, akkasumas hojiiwwan barsiisa heera mootummaa irratti xiyyeeffachuun ayyaanichi kabajamaa jira.

Guyyaan Saboota, Sablammootaa fi Ummattoota Itiyoophiyaa 21ffaan bara 2019 L.H. kabajamu, tumsa Manni Marii Federeeshiniitiin, Naannoon Oromiyaa ammoo keessummeessuun, naannoolee hundaa fi bulchiinsota magaalaa lamaan keessatti taateewwan adda addaa miidhagoo ta'aniin raawwatamee, xumurri isaa sagantaalee xumuraa Magaalaa Jimmaa keessatti ni kabajama.

Kabajni Guyyaa Saboota, Sablammootaa fi Ummattoota Itiyoophiyaa 21ffaa, kanneen kana duraa irraa adda ta'ee, haala qabatamaa biyyaalessaa ilaalcha

keessa galchuun, humna fi hanqina adda baasuudhaan sagantaalee adda addaatiin ho’aan akka kabajamu murtaa’eera. Haala kanaan, Biiroon Barnootaa Bulchiinsa Magaalaa Finfinnee hawaasa barnootaa walitti qabee kabaja Guyyaa Saboota, Sablammootaa fi Ummattoota Itiyoophiyaa 21ffaaf karoora socho’iinsaa qopheesse akka armaan gadiitti dhiyaateera.

2. Haala Ka’umsa Karoora Kanaa

2.1 Murtee Mana Marii Federeeshinii akka bu’uuraatti, guyyaa heerri mootummaa keenya itti raggaa’e yaadachuuf

Mana Marii Federeeshinii 3ffaan, waggaa hojii 1ffaa, walga’ii idilee 2ffaa irratti, guyyaa Heerri Mootummaa FDRI mirga saboota, sablammootaa fi ummattoota Itiyoophiyaatiif mirkaneessa heera mootummaa itti kenne raggaa’e, jechuunis Sadaasa 29 bara 1987 L.H., yaadachuuf murtee darbeera.

Manni Marii kun Ebla 21 bara 1998 L.H. murtee darbe bu’uureffachuun, guyyaan kun Sadaasa 29 bara 1999 L.H. eegalee sagantaalee adda addaatiin kabajamaa jira. Murtee kanaan ayyaanichi kabajamuun, saboonni, sablammoonni fi ummattoonni biyya keenyaa hundi eenyummaan isaanii akka kabajamu, akkasumas fuula duratti haqa, bilisummaa fi sirna dimokraasii waloo kabachiisuu fi mirkaneessuuf, akkasumas badhaadhina waloof cimanii akka hojjetan kan isaan kakaasu ajaja heera mootummaa waan ta’eef, akka bu’uuraatti fudhatameera.

2.2 Kabaja ayyaanichaa waggoota shan darban akka bu’uuraatti

Waggoota shan darban keessatti Guyyaan Saboota, Sablammootaa fi Ummattoota Itiyoophiyaa barsiisa heera mootummaa fi federaalizimii, ijaarsa tokkummaa biyyaalessaa fi hariiroo ummata-ummataa jabeessuudhaan ijaarsa fakkii biyyaa dhugoomsuu keessatti gahee ol’aanaa qabaateera.

Guyyaan Saboota, Sablammootaa fi Ummattoota Itiyoophiyaa 20ffaan mata-duree “Walii galtee dimokraatawaa tokkummaa saboota hedduuf” jedhuun, sadarkaa biyyaatti Naannoo Giddugaleessa Itiyoophiyaa keessummeessaa ta’uun Magaalaa Hosaana keessatti ho’aan kabajameera.

Biiroon Barnootaa Bulchiinsa Magaalaa Finfinnee waggoota shan darban keessatti mana barnootaa irraa hanga magaalaatti saboonni, sablammoonni fi ummattoonni aadaa fi duudhaa isaanii itti beeksisan marsariitii uumeera. Dorgommii barreeffamaa, faaruu fi gaaffii fi deebii caasaalee barnootaa hundaan hanga magaalaatti geggeessuudhaan, akkasumas kaayyoon ijoon kabaja ayyaanichaa tokkummaa biyyaalessaa cimsuu ta’uun hojiiwwan barsiisa federaalizimii fi heera mootummaa bal’inaan raawwatamaniiru. Hawaasa barnootaa hunda hirmaachisuun marii paanalii, akkasumas marsariitii hariiroo ummata-ummataa uumuudhaan, waggoota shan darban keessatti hawaasni barnootaa baay’een mana barnootaa irraa hanga magaalaatti barsiisa heera mootummaa irratti hirmaataniiru.

Kunis caasaa barnootaa keessatti wal-kabajuu fi aadaa kabajuu uumuuf bu’uura kaa’eera.

2.3. Akka Ciminaatti Kan fudhatame

Guyyaan Saboota, Sablammootaa fi Ummattoota Itiyoophiyaa kallattiiwwan baay’eetiin dhiibbaa cimaa kan qabu ta’uu agarsiisa. Duraan dursee, ayyaanichi barsiisni heera mootummaa fi federaalizimii ummata biratti bal’inaan akka ga’u gochuudhaan, dhaabbilee barnootaa, dhaabbilee mootummaa fi dhuunfaa, akkasumas miidiyaa keessatti fedhii ofiitiin akka kabajamu dandeessiseera.

Dabalataanis, ayyaanichi sadarkaa federaalaa fi naannoolee keessatti walumaan kabajamuun, kutaaleen ummataa garaagaraa akka wal-argan fi dhimmoota waloo irratti akka mari’atan haala mijeesseera. Kunis naannolee gidduutti yaada gaarii horachuudhaan tokkummaa saboota hedduuf bu’uura cimaa uumuu isaa agarsiisa.

Kana malees, ayyaanichi sadarkaa dhaabbilee barnootaatti kabajamaa dhufuun, hawaasni barnootaa saboonni, sablammoonni fi ummattoonni aadaa, afaan fi duudhaa isaanii dhaabbii tokko irratti dhiyeessuu akka danda'an carraa uumeera. Kunis garaagarummaan akka malee fudhatamee, barachuu fi barsiisuun nagaa qabeessa akka jiraatu gaheera.

2.4 hanqinaawwan kabaja ayyaanichaa irratti mul'atan

Caasaalee barnootaa tokko tokko keessatti ayyaana uummataa kana bifa ho'aan kabajuu irra, baajata raawwachiisuu waliin wal qabsiisuun baajata barbaachisaa ramaduu dhabuun; manneen barnootaa dhuunfaa tokko tokko keessattis ayyaanichi xiyyeeffannaa uummataa isaa irra, seenaa siyaasaa jajjabeessu waan ta'ee mul'achuun hanqina tokko dha. Kana malees, barattoonni dorgommii gaaffii fi deebii irratti turtee dhufuun, akkasumas marii paanalii geggeessuu fi taateewwan hojii walfakkaatu raawwachuuf yeroon gabaabbachuun hanqina kabaja ayyaanichaa keessatti mul'atan dha.

3. Kabaja Guyyaa Saboota, Sablammootaa fi Ummattoota 20ffaa Biiroo Barnootaa Bulchiinsa Magaalaa Finfinnee keessatti kabajame akka bu'uuraatti

Guyyaan Saboota, Sablammootaa fi Ummattoota Itiyoophiyaa 20ffaan mata-duree "Walii galtee biyyaalessaa tokkummaa saboota hedduuf" jedhuun, Biiroon Barnootaa Bulchiinsa Magaalaa Finfinnee kaayyoowwan ayyaanichaa galmaan ga'uuf qooda-fudhattoota hawaasa barnootaa hunda hirmaachisuun, socho'iinsa bal'aa wajjin bu'aa qabeessa ta'ee kabajeera. Kaayyoon ijoon kabaja ayyaanichaa tokkummaa biyyaalessaa cimsuun hojiiwwan barsiisa federaalizimii fi heera mootummaa bal'inaan raawwachuu yoo ta'u, hawaasni barnootaa hubannoo dhimma hubannoo heera mootummaa fi federaalizimii irratti qabu akka dabalu, sanada marii Mana Marii Federeeshinii irraa ergame bu'uura godhachuun haala qabatamaa hawaasa barnootaa waliin wal-qabsiisuudhaan sadarkaa sadarkaan mana barnootaa irraa hanga magaalaatti hirmaattota 649,681 hirmaachisuun marii paanalii geggeeffameera. Barattoota hubannoo heera mootummaa irratti ga'umsa akka horataniif dorgommii gaaffii fi deebii barattootaa gaggeessuun hawaasa barnootaa

309,728 hirmaachisuudhaan hojiin barsiisa heera mootummaa hojjetamee ayyaanichi ho’aan kabajameera.

3. Kaayyoo, Galmawwan fi Bu’aa Eegamu

3.1 Kaayyoo

Saboota, sablammootaa fi ummattoota Itiyoophiyaa gidduutti tokkummaan garaagarummaa irratti hundaa’e hundee gad fageeffatee akka guddatu gochuudhaan, dhaabbilee barnootaa keessatti tokkummaa fi walii galtee biyyaalessaa saboota hedduu cimsuu dha.

3.2 Galmawwan

Ayyaanichi galmawwan ijoo sadii qaba; isaanis, dhaabbilee barnootaa hunda keessatti:

- ✓ Tokkummaa saboota hedduu cimsuun hojiiwwan barsiisa federaalizimii fi heera mootummaa hawaasa barnootaaf akka ga’an gochuu;
- ✓ Hariiroo ummata-ummataa, wal-qabsiisuu fi tokkummaa cimsan, akkasumas saboonni, sablammoonni fi ummattoonni aadaa isaanii, ogummaa fi kalaqa duudhaa isaanii itti beeksisanii fi tokko isa kaan irraa itti baratan marsariitii dhaabbilee barnootaa keessatti uumuu;
- ✓ Taateewwan ayyaanicha ilaallatan irratti hojiiwwan hariiroo ummataa hojjechuudhaan fakkii biyyaa ijaaruu dha.

4.3 Bu’aa eegamu

- ✓ Hojiiwwan barsiisa federaalizimii fi heera mootummaa tokkummaa fi walii galtee biyyaalessaa cimsuun raawwataman; dhaabbilee barnootaa keessatti heera mootummaa fi sirna federaalizimii irratti hubannoon uumamuu;
- ✓ Saboonni, sablammoonni fi ummattoonni aadaa fi duudhaa isaanii akka wal beekan gochuudhaan sirna dimokraasii cimsuun, dhaabbilee barnootaa keessatti hariiroon ummataa fi mil’aan waliin jiraachuu argamuu;

- ✓ Dhaabbilee barnootaa keessatti fakkiin gaariin ijaarame jiraachuu dha.

Mata Duree Kabaja Ayyaanichaa

Ergaan kabaja Guyyaa Saboota, Sablammootaa fi Ummattoota Itiyoophiyaa 21ffaa haala qabatamaa biyyaalessaa waliin kan wal simu akka ta'uuf yaadamee kan qophaa'e yoo ta'u, mata duree **"Itiyoophiyaa Qaroomte Daneessummaadhaan Miidhagdee Mariidhaan Jabaatte"** jedhuun kan kabajamu ta'a.

Bifaa fi Qabiyyee Ayyaanichaa

Ayyaanichi Akkaa Waajjira Barnoota Kutaa Magaalaa Qiirqoositti karaa lamaan kabajama:

1. Sadarkaa mana barnootaa, aanaa kutaalee hawaasa barnootaa garaagaraa hirmaachisuun kabajama.
2. Sadarkaa kutaa magaalaattii magaalaatti hawaasa barnootaa hirmaachisuun taateewwan adda addaa, jechuunis marii paanalii fi dorgommii gaaffii fi deebii gaggeessuudhaan, ayyaanichi sadarkaa magaalaatti akka xumuramu taasifama.

6. Galmawwan fi Hojiiwwan Ijoo Raawwataman

6.1. Tokkummaa fi walii galtee biyyaalessaa cimsuun, qaqqabummaa hojiiwwan barsiisa heera mootummaa dabaluu

Kaayyoo gadi fageenyaa kana galmaan ga'uuf hojiiwwan raawwataman kanneen armaan gadiiti:

Qophii duraa

- ✓ Qajeelfama Mana Marii Federeeshinii irraa kenname bu'uura godhachuun, geggeessitoonni fi ogeessonni barsiisa kanaaf ga'umsa qaban Biiroo keessatti filatamanii leenjii leenjisummaa akka fudhatan gochuu;

- ✓ Haala qabatamaa waajjira waliin kan wal simu karoora socho’iinsaa qopheessuu;
- ✓ Bulchiinsa Biiroo irratti dhiyeessuun yaada akka itti kennamuuf fi akka mirkanaa’u gochuu;

Qophii hojiirra oolmaa

- ✓ Leenjii leenjisoota (TOT) bu’uura godhachuun Kutaa Magaalaaf leenjii leenjisummaa kennuu;
- ✓ Leenjii fudhataniin akkaataa sadarkaa sadarkaan leenjiin kennamuu isaa mirkaneessuu;
- ✓ Geggeessitoonni fi miseensonni damee ijaarsa amalaa irratti hojjetan adeemsa kana keessatti hirmaannaa cimaa akka godhan gochuu;
- ✓ Manneen barnootaa sadarkaa sadarkaan jiran keessatti dorgommii gaaffii fi deebii barattootaa gaggeessuu;
- ✓ Sadarkaa Kutaa Magaalaatti dorgommii barattootaa gaggeessuun barattoota Biiroof beeksisuu;
- ✓ Manneen barnootaa mootummaa fi dhuunfaa hundatti hojiiwwan barreeffamaa qopheessuu, tapha fi sochii ispoortii, duula qulqullina daandii mana barnootaa, biqiltuuwwan dhaabaman kunuunsuu, akkasumas hojiiwwan tola ooltummaa adda addaa, kanneen akka dhiiga arjoomuu fi hojiiwwan biroo irratti hawaasa barnootaa hirmaachisuudhaan ayyaanichi akka kabajamu tumsuun hojjetama. Keessumaa manneen barnootaa keessatti daa’imman dhaaltota biyyaa ta’an tokkummaa fi walii galtee saboota hedduu sirnaan akka hubatan kan godhan dhimmoota irratti akka hojjetan taasifama. Raawwii hojiiwwanii tarree sakatta’iinsaatiin hordoffii fi deeggarsi ni taasifama.

Qophii xumuraa

- ✓ Sadarkaa magaalaatti hawaasa barnootaa hirmaachisuun, hojii barsiisa heera mootummaa garaagarummaadhaan miidhagee fi jabaatuu irratti hundaa'e irratti marii paanalii gaggeessuu;
- ✓ Sadarkaa magaalaatti barsiisa heera mootummaa garaagarummaadhaan miidhagee fi jabaatuu irratti hundaa'e hundeessuuf dorgommii gaaffii fi deebii barattootaa gaggeessuu;
- ✓ Gabaasni xumuraa miseensota bulchiinsa Biiroo irratti akka madaalamu gochuu dha.

6.2. Hojiiwwan sadarkaa Biiroo Barnootaatti raawwataman

1. Hojiiwwan qophii duraa ilaalchisee

- ✓ Karoora Mana Marii Magaalaa Finfinneetiin ergame haala qabatamaa ofii keessa galchuun hojii fi sagantaa ifa ta'e kaa'uudhaan yeroo fi dhaabbataa karoorfachuu;
- ✓ Karoora kana Waajjiraalee Barnootaa Kutaa Magaalaa waliin waloo gochuu;
- ✓ Koreewwan hojiif barbaachisan caasessuun hojii akka eegalan gochuu;
- ✓ Ayyaanni mana barnootaa irraa hanga magaalaatti kabajamu Sadaasa 1 bara 2019 L.H. ifatti eegalee Sadaasa 21 bara 2019 L.H. akka xumuramu duraan dursee karoorfachuun hojii kana hanga mana barnootaatti gad buusuu;

2. Tokkummaa fi walii galtee biyyaalessaa cimsuun hojiiwwan barsiisa federaalizimii fi heera mootummaa bal'inaan raawwachuu ilaalchisee

- ✓ Mana barnootaa irraa hanga magaalaatti hawaasni barnootaa garaagaraa itti hirmaatan marsariitii geggeessuudhaan qaqqabummaa barsiisichaa bal'isuu;
- ✓ Hawaasni dhaabbilee barnootaa ayyaanicha taateewwan adda addaa fi marsariitii marii irratti akka kabajan tumsuu;
- ✓ Hawaasa barnootaa kutaa magaalaa keenyaa kanneen 960,500 ol ta'an hojii barsiisaa irratti hirmaachisuu;
- ✓ Ayyaanichi fakkii biyyaa fi magaalaa kan ijaaru ta'ee akka kabajamu, miidiyaalee adda addaa fayyadamuun uwwisa bal'aa kennuu;

Caasaa koreewwanii, hojii fi itti gaafatamummaa

Bulchiinsa Magaalaa Finfinnee keessatti kabaja Guyyaa Saboota, Sablammootaa fi Ummattoota Itiyoophiyaa 21ffaa itti gaafatamummaa fudhatee ni tumsa. Biiroon Barnootaa Bulchiinsa Magaalaa Finfinnee ayyaana kana raawwachuu fi raawwachiisuuf koree ol'aanaa fi koreewwan xixiqqaa ijaara. Haaluma kanaan, caasaan koree fi gahee hojii fi itti gaafatamummaan isaanii akka armaan gadiitti dhiyaateera.

7. Caasaa Koreewwanii

7.1 Koree Ol'aanaa Biiroo Barnootaa

Hogganaa Waajjira ..... Dura taa'aa

Qindeessaa Sirna Barnoota ..... I/A Dura taa'aa

Dursa Garee Sirnaa Barnoota A/O ..... Barreessaa

Dursa Garee Sirnaa Barnoota Amarriffaa ..... Barreessaa

Ogeessaa Sirna Barnoota Saayinisii Hawaasaa A/ Oromoo ..... Miseensa

Ogeessaa Saayinisii Hawaasaa Sirna Barnoota Amarriiffaa..... Miseensa

Itti gaafatamaa Waajjiraa Biiroo Barnootaa ..... Miseensa

1. Gahee Hojii fi itti gaafatamummaa Koree Ol'aanaa

- ✓ Karoora kabaja ayyaanichaa ni mirkaneessa;
- ✓ Karoorichi hanga Kutaa Magaalaatti gad bu'uu isaa ni hordofa;
- ✓ Koreewwan xixiqqaa ni geggeessa; hojii ni hordofa; raawwii ni madaala;
- ✓ Baajanni raawwachiisaa koreewwan xixiqqaa karaa baasii qusataa ta'een dhiyaachuu isaa mirkaneessuun madaalee ni mirkaneessa;
- ✓ Adeemsi raawwii karoora ayyaanichaa taa'umsa yeroo irratti hundaa'ee raawwatamuu isaa ni hordofa;
- ✓ Qajeelfama ni kenna; raawwatamuu isaa ni mirkaneessa;

7.2 Koreewwan Xixiqqaa

7.2.1 Koree Xixiqqaa Raawwachiisaa Marii Paanalii

Dursa Garee Misooma Barsiisotaa fi Hoggansa Barnootaa..... Dura taa'aa

Qindeessaa Superviizhinii Barnoota Waliigalaa ..... I/A Dura taa'aa

7.2.2 Koree Xixiqqaa Raawwii Dorgommii Gaaffii fi Deebii

Qindeessaa Sirna Barnoota ..... Dura taa'aa

Dursa Garee Sirnaa Barnoota A/O ..... Barreessaa

Dursa Garee Sirnaa Barnoota Amarriffaa ..... Barreessaa

Ogeessaa Sirna Barnoota Saayinisii Hawaasaa A/ Oromoo ..... Miseensa

Ogeessaa Saayinisii Hawaasaa Sirna Barnoota Amarriiffaa ---------- Miseensa

Dursa Garee Ragaa Barnoota fi ICT ..... Miseensa

Koree Xixiqqaa Raawwii Qunnamtii

Bakka Bu'a Komunikeeshinii Waajjira ..... Dura taa'aa

Koree Badhaasa Barattootaa

Itti gaafatamaa WaajjiraA ..... Dura taa'aa

Dursa Garee fedhii Aaddaa ,Barnoota Filannoo Addaa fi Dhimmoota Heddummeessaa --Barreessaa

Daayirektoreetii Qormaataa fi Bulchiinsaa ..... Miseensa

7.3 Gahee Hojii fi itti gaafatamummaa koreewwan xixiqqaa

- ✓ Karoora qajeelchaa bu'uura godhachuun karoora mataa isaanii karoorfatu;
- ✓ Tarree sakatta'iinsaa qopheessuun deeggarsaa fi hordoffii gochuu, deebii kennuu fi argannoo Koree Ol'aanaaf beeksisuu;
- ✓ Sanadoonni marii dhiyaatan fi dorgommiin gaaffii fi deebii qophaa'uu isaanii mirkaneessuun Koree Ol'aanaan akka mirkanaa'u gochuu;
- ✓ Yaada baajata raawwachiisaa qopheessuun mirkaneessuu;
- ✓ Dorgommiin gaaffii fi deebii barattootaa sadarkaa sadarkaan akka gaggeeffamu tumsuu;
- ✓ Marii paanalii sadarkaa magaalaatti geggeeffamu ni tumsa;

- ✓ Dorgommiin gaaffii fi deebii xumuraa sadarkaa magaalaatti akka geggeeffamu gochuu;
- ✓ Barattoonni injifatan akka badhaafaman gochuu;
- ✓ Rakkoolee adeemsa ayyaanichaa waliin wal qabatanii mul’atan furuu, rakkoolee humna ol ta’an immoo furmaata akka argataniif Koree Ol’aanaaf beeksisuu;
- ✓ Gabaasa waliigalaa hojiiwwanii cimsuun Koree Ol’aanaaf dhiyeessuu dha.

8. Gahee Hojii fi Itti Gaafatamummaa Caasaa Barnootaa Sadarkaa Sadarkaan Jiru

Biiroo Barnootaa

- ✓ Sadarkaa Kutaa Magaalaa, Aanaa fi magaalaa keessatti manneen barnootaa mootummaa fi dhuunfaa sirna barnoota Afaan Amaaraa fi sirna barnoota Afaan Oromoo kennan keessaa dhaabbilee barnootaa sadarkaa jalqabaa, giddugaleessaa fi sadarkaa 2ffaa keessatti hojiiwwan barsiisa federaalizimii fi heera mootummaa qophii gahaadhaan, kaayyoowwan kabaja ayyaanichaa galmaan ga’uu danda’u akka raawwataman karoorfatee hojjeta;
- ✓ Dhaabbilee barnootaa keessatti dorgommiin gaaffii fi deebii barattootaa mana barnootaa irraa hanga magaalaatti barattoota kutaa 8ffaa irratti akka geggeeffamu karoorfatee hojjeta; ni geggeessa; ni tumsa;
- ✓ Dhaabbilee barnootaa keessatti marii paanalii hawaasa barnootaa mana barnootaa irraa hanga magaalaatti akka geggeeffamu karoorfatee hojjeta; ni geggeessa; ni tumsa; deeggarsaa fi hordoffii ni godha;
- ✓ Sadarkaa Kutaa Magaalaatti adeemsa kabaja saboota fi sablammootaa haala itti jiru Itti gaafatamtoota Waajjira Barnootaa Kutaa Magaalaa waliin ni madaala; akkasumas deeggarsaa fi hordoffii ni godha;

- ✓ Sadarkaa Biiroo irratti dhimma saboota fi sablammootaa ilaallatu koree ni caasessa;
- ✓ Gabaasa raawwii Mana Marii/Koree Ol’aanaaf ni dhiyeessa yookaan ni ergata.

Gahee Waajjira Barnootaa Kutaa Magaalaa

- ✓ Sadarkaa Aanaa, sadarkaa jalqabaa fi sadarkaa lammaffaa keessatti caasaalee jiran karaa hojiiwwan barsiisa federaalizimii fi heera mootummaa qophii gahaadhaan, kaayyoowwan kabaja ayyaanichaa galmaan ga’uu danda’u akka raawwataman karoorfatee hojjeta;
- ✓ Itti gaafatamtoota Waajjira Barnootaa Aanaa, hoggantoota mana barnootaa sadarkaa jalqabaa fi lammaffaa irratti adeemsa kabaja saboota fi sablammootaa ilaalchisee hubannoo ni kenna;
- ✓ Waajjiraalee Barnootaa Aanaa fi manneen barnootaa sadarkaa lammaffaa irratti adeemsa kabaja saboota fi sablammootaa ilaalchisee tarree sakatta’iinsaatiin deeggarsaa fi hordoffii ni godha;
- ✓ Sadarkaa Kutaa Magaalaatti koree ni caasessa;
- ✓ Manneen barnootaa sadarkaa lammaffaa keessatti kabaja festivaala Guyyaa Saboota fi Sablammootaa irratti ni argama;
- ✓ Kabaja ayyaanichaa waliin wal qabatee Biiroo Barnootaa irraa hojiiwwan dabalataa kennaman ni raawwata;
- ✓ Gabaasa raawwii adeemsa kabaja saboota fi sablammootaa Kutaa Magaalaa keessatti geggeeffame Biiroo Barnootaaf ni ergata, ni dhiyeessa.

Gahee Waajjira Barnootaa Aanaa

- ✓ Manneen barnootaa mootummaa fi dhuunfaa sadarkaa dhaabbilee barnootaa dura-jalqabaa, jalqabaa fi giddugaleessaa keessatti caasaalee jiran karaa hojiiwwan barsiisa federaalizimii fi heera mootummaa qophii

gahaadhaan, kaayyoowwan kabaja ayyaanichaa galmaan ga’uu danda’u akka raawwataman karoorfatee hojjeta;

- ✓ Hoggantoota manneen barnootaa dura-jalqabaa, jalqabaa fi giddugaleessaa irratti adeemsa kabaja saboota fi sablammootaa ilaalchisee hubannoo ni kenna;
- ✓ Manneen barnootaa sadarkaa jalqabaaf adeemsa kabaja saboota fi sablammootaa ilaalchisee tarree sakatta’iinsaatiin deeggarsaa fi hordoffii ni godha;
- ✓ Sadarkaa Aanaatti koree ni caasessa;
- ✓ Manneen barnootaa sadarkaa jalqabaa keessatti kabaja festivaala Guyyaa Saboota fi Sablammootaa irratti ni argama;
- ✓ Kabaja ayyaanichaa waliin wal qabatee Kutaa Magaalaa irraa hojiiwwan dabalataa kennaman ni raawwata;
- ✓ Gabaasa raawwii adeemsa kabaja saboota fi sablammootaa Aanaa keessatti geggeeffame dhaabbilee barnootaa irraa walitti qabee cimsuun Waajjira Barnootaa Kutaa Magaalaaf ni ergata, ni dhiyeessa.

Mana Barnootaa

- ✓ Sadarkaa mana barnootaatti hojiiwwan barsiisa federaalizimii fi heera mootummaa qophii gahaadhaan, kaayyoowwan kabaja ayyaanichaa galmaan ga’uu danda’u akka raawwataman karoorfatee hojjeta;
- ✓ Itti aanaa hoggantoota, barsiisotaa fi barattootaaf adeemsa kabaja Guyyaa Saboota fi Sablammootaa ilaalchisee hubannoo ni kenna;
- ✓ Hoggantoonni sadarkaa mana barnootaatti Guyyaan Saboota fi Sablammootaa akkamitti kabajamuu akka qabu tarsiimoo ni baasu;
- ✓ Hoggantoonni adeemsa kabaja saboota fi sablammootaa ilaalchisee jiru ni madaalu;

- ✓ Festivaala saboota fi sablammootaa sadarkaa magaalaatti Biiroo Barnootaa Bulchiinsa Magaalaa Finfinneetiin tumsamee geggeeffamu irratti mana barnootaa, aanaa fi kutaa magaalaa bakka bu’uun barattoota, barsiisota fi kutaalee hawaasaa biroo ayyaana festivaalaaf dhiyeessan ni tumsu;
- ✓ Sadarkaa mana barnootaatti festivaala Guyyaa Saboota fi Sablammootaa akka kabajamu ni godhu;
- ✓ Kabaja ayyaanichaa waliin wal qabatee Kutaa Magaalaa fi Aanaa irraa hojiiwwan dabalataa kennaman ni raawwata;
- ✓ Sadarkaa mana barnootaatti koree ol’aanaa fi xixiqqaa ni caasessa;
- ✓ Guyyaa guyyaan hojiiwwan ni madaala;
- ✓ Gabaasa walitti qabuun Biiroo Barnootaaf ni ergata.

9. Qajeelfama Raawwii

- ✓ Kabaja Guyyaa Saboota, Sablammootaa fi Ummattoota Itiyoophiyaa 21ffaa irratti gahee hojii fi ergama ifa ta’e kaa’uun, marsaa qophii irraa hanga marsaa xumuraatti xiyyeeffannaa olaanaa kennuun, hojii miidiyaa fi hariiroo ummataa walitti qabameen deeggaramee akka kabajamu gochuu;
- ✓ Hojii tumsaa fi deeggarsaa irratti hirmaannaa geggeessitootaa cimsuu;
- ✓ Sagantaalee sadarkaa sadarkaan kabajaman tokkummaa saboota hedduu guddisuu, walii galtee fi ijaarsa fakkii biyyaaf oolchuu;
- ✓ Qaamolee dhimmi ilaalu waliin walitti dhufeenyaan hojjechuu;
- ✓ Baajata qusachuun hojjechuu;
- ✓ Hojiiwwan yeroo raawwataman iftoomina, hirmaachisummaa fi itti gaafatamummaa qabuun raawwachuu;

- ✓ Yaadonni marii sadarkaa sadarkaan geggeeffamu irratti ka’an simpoziyeemii sadarkaa biyyaalessaatti geggeeffamuuf galtee ta’anii akka oolan erguu;

10. Akkaataa Hordoffii fi Deeggarsaa

- ✓ Koreen ol’aanaa fi xixiqqaan ayyaanichaa torbaan torbaan wal argee hojiiwwan ni madaala, ni hordofa, deeggarsa ni kenna;
- ✓ Milkaa’ina ayyaanichaaf hanga gadiitti caasaa uumuun deeggarsaa fi hordoffiin ni godhama;
- ✓ Koreewwan koree wal-fakkaatoo qopheessitoota ayyaanichaa waliin hariiroo gama-gamaa uumuun deeggarsaa fi hordoffii cimaan ni godhama.

11. Rakkoolee Mudachuu Danda’anii fi Furmaata

11.1. Rakkoolee mudachuu danda’an

- ✓ Kabaja ayyaanichaa akka kutaa hojii idilee ta’etti karoorfachuu dhabuu; qabeenya gahaa ramaduu dhabuu;
- ✓ Hojichaaf xiyyeeffannaa gadi aanaa kennuu;
- ✓ Walitti dhufeenyaan walii galuun hojjechuu irratti daangaawwan jiraachuu danda’uu dha.

11.2. Tarkaanfiiwwan furmaataa

- ✓ Hojiiwwan karoora irratti hundaa’uun raawwachuu;
- ✓ Madda qabeenyaa filannoo barbaaduu, aadaa tola ooltummaa fi itti gaafatamummaa hawaasummaa bahuu cimsuu;
- ✓ Yeroo isaatti wal argu, odeeffannoo wal jijjiiruu;
- ✓ Hiriyyoota baay’isuu; deeggarsaa fi hordoffii cimaa gochuu dha.

12. Sagantaa Raawwii Hojii

Lakk.	Hojiiwwan Ijoo	Yeroo Raawwii (A.L.I.)
1	Karoora ka’umsaa ayyaanichaa Koreen Ol’aanaa ilaalee mirkaneessuu	Onkoloolessa 30/2019 A.L.I.
2	Karoora qajeelchaa Waajjiraalee Barnootaa Kutaa Magaalaa waliin kan waliinii gochuu	Sadaasa 1/2019 A.L.I.
3	Sadarkaa magaalaatti leenjii leenjisootaa (TOT) kennuu	Sadaasa 2/2019 A.L.I.
4	Kutaan Magaalaa, Aanaan fi manneen barnootaa karoora mataa isaanii qopheessuu fi karooricha wal simuu isaa hordofuu	Sadaasa 3/2019 A.L.I.
5	Kabaja ayyaanichaa waliin wal qabatee geggeessitoota barnootaa sadarkaa sadarkaan jiraniif orienteeshinii kennuu	Sadaasa 4/2019 A.L.I.
6	Sadarkaa Kutaa Magaalaatti bakka bu’oota manneen barnootaa hundaaf leenjii kennuu	Sadaasa 5-6/2019 A.L.I.
7	Sadarkaa mana barnootaatti Guyyaa Saboota fi Sablammootaa taateewwan adda addaa, jechuunis hojii tola ooltummaa, biqiltuu kunuunsuu fi duula qulqullinaatiin kabajuu	Sadaasa 6-10/2019 A.L.I.
8	Sadarkaa mana barnootaatti marii paanalii fi wal-dorgommii gaaffii fi deebii gaggeessuu	Sadaasa 11-12/2019 A.L.I.
9	Sadarkaa Aanaatti marii paanalii fi wal-dorgommii gaaffii fi deebii gaggeessuu	Sadaasa 13-14/2019 A.L.I.
10	Sadarkaa Kutaa Magaalaatti marii paanalii fi wal-dorgommii gaaffii fi deebii gaggeessuu	Sadaasa 15-16/2019 A.L.I.
11	Sadarkaa magaalaatti calallii wal-dorgommii gaaffii fi deebii gaggeessuu	Sadaasa 18/2019 A.L.I.
12	Sadarkaa magaalaatti marii paanalii	Sadaasa 19/2019 A.L.I.

Lakk.	Hojiiwwan Ijoo	Yeroo Raawwii (A.L.I.)
13	Wal-dorgommii gaaffii fi deebii xumuraa guutuu magaalaa gaggeessuu	Sadaasa 20/2019 A.L.I.
14	Gabaasa raawwii madaaluun Mana Marii Magaalaa Finfinneetiif erguu	Sadaasa 22-23/2019 A.L.I.
15	Taatee xumuraa sadarkaa biyyaalessaatti hirmaachuu	Sadaasa 29/2019 A.L.I.